naar vi skulde faa de bedst mulige Love. Lovforslaget blev forelagt i Folketinget den 10de November 1890 og kom først den 25de Marts 1891 til første Behandling i dette Ting. Det vil være i ærede Medlemmers Erindring, at der blev stillet Forslag om at henvise Lovforslaget til et Udvalg, men at dette faldt med 24 Stemmer mod 24. Her var saa ikke andet at gøre end at drøfte Sagen fra almindelige Synspunkter. Det var efter min Mening meget uheldigt; thi naar Lovforslaget behørigt skulde være belyst, maatte der fordres Tilvejebringelse af Oplysninger angaaende den økonomiske Betydning af hele Forholdet for Skolefondenes Vedkommende. Efter Udfaldet af Afstemningen over Udvalgsforslaget var der intet andet at gøre, end at lade Sagen gaa sin Gang, og Lovforslaget blev vedtaget. Nu foreligger imidlertid det ny Lovforslag i Begyndelsen af en Samling, og jeg mener at kunne hente Berettigelsen til at underkaste Spørgsmaalet en udførlig Drøftelse deri, at man i Virkeligheden ikke fik Sagen behørig behandlet ved det tidligere Lovforslag. Jeg tillader mig at haabe, at det, som jeg vilde bringe i Forslag, maatte finde Støtte. Mit Formaal er ikke at berøve disse Lærere den Fordel, de nu en Gang have faaet Udsigt til og nu have god Grund til at vente, men at søge at finde en anden billig Afgørelse. Jeg mener, at vi maa kunne finde en hensigtsmæssig Udvej, uden at det bliver til Forkrænkelse for nogen, og at man maa kunne affatte Loven saaledes, at den virker tilbage til det tidligere Tidspunkt, saa at der raades Bod paa den Uret, som efter min Mening skete Skolefonden ved Loven af 1ste April 1891.

Naar det foreliggende Lovforslag ligesom hint ældre kalder sig et Lovforslag om Bonus, er det rigtignok en i høj Grad uheldig Benævnelse, for saa vidt man ved Bonus forstaar en Del af den Indtægt, som en Kasse, der har virket for et eller andet Formaal, paa Grund af uforudsete Omstændigheder har haft og derfor finder af Billighedshensyn at burde lægge fra sig til Fordel for dem, som tilvejebringe de Midler, hvorved der virkes for dette Formaal. Thi saa meget kan vel anses for givet, at den omhandlede „Bonus" ikke er nogen Fordel, som Skolefondene lægge fra sig, men tværtimod er en positiv Udgift, som de komme til at afholde.

Grunden til, at Spørgsmaalet fremkommer, ligger i Bestemmelserne i Loven af 8de Marts 1856 § 21 om Skolelærernes Forpligtelse til at sørge for deres Enkers Pensionering. Ved denne Lov blev det paabudt Skolelærerne at sikre deres Enker Overlevelsesrente, men man gik ikke samme Vej som ved Pensionsloven for Statsembedsmænd. I denne blev bestemt, at Livrenteanstalten skulde modtage alle Embedsmænd uden Hensyn til deres Helbredstilstand, saaledes at de alle for de ordinære Præmier kunde sikre deres Enker Overlevelsesrente, kun med den ene Undtagelse, at de ikke i Øjeblikket befandt sig under livsfarlige Helbredsforhold. For Skolelærernes Vedkommende gik man en anden Vej, idet man ved Loven af 8de Marts 1856 vel ogsaa befalede dem, at de skulde sikre deres Enker Overlevelsesrente, men i Stedet for at foreskrive, at Livrenteanstalten skulde tage dem alle sammen uden Undersøgelse af deres Helbredstilstand, blev det bestemt, at Livrenteanstalten kun skulde tage dem, som havde godt Helbred, hvorimod dem, hvis Helbred var af den Beskaffenhed, at Livrenteanstalten ikke efter sine almindelige Regler var pligtig til at modtage Tegning af Overlevelsesrenten uden mod Ekstrapræmie, skulde Skolefonden have. Det havde i og for sig været temmelig ligegyldigt, om man havde henvist alle Lærere til Livrenteanstalten eller til Skolefondene, naar man for dem havde givet samme Regler som for Statsembedsmændene, idet der naturligvis ikke havde været nogen Risiko for Skolefondene, ved at sikre alle Lærerenker Overlevelsesrente efter de samme Regler, som Livrenteanstalten fulgte. I saa Fald vilde det heller ikke have voldet nogen Vanskelighed at give Bestemmelsen om Udbetaling af Bonus. Overhovedet medfører jo en Bestemmelse om, at de ikke skulle oplyse noget om Helbredstilstanden, at Spørgsmaalet, om den enkelte har haft et mere eller mindre godt Helbred, har været mere eller mindre kostbar for Anstalten, ikke kommer frem. Forholdet blev imidlertid ordnet saaledes, at Livrenteanstalten kun fik de Lærere, som den efter de gældende Erfaringer med Sikkerhed kunde tage, og af hvilken den efter senere Erfaringer fik en god Ekstraindtægt, medens man tillagde Skolefondene de Lærere, som kun kunde gøre Regning paa et kortere Liv og derfor i Tidens Løb maatte føre til Tab. — Nu vil man jo nok sige: Ja, men det har ikke saa stort at betyde for Skolefondene, om de skulle udrede denne Bonus. Der findes i Motiverne til det foreliggende Lovforslag en lille Antydning i den Retning, idet det siges, at man for 2 Aar siden havde kalkuleret med en rund Sum af 60,000 Kr. i Bonusudgift for Skolefondene, men at Udgiften havde vist sig kun at blive omtrent det halve, nemlig 31,000 Kr., samt at der nu kun er Tale om 1/3 af dette Beløb, alt-